

Hij zegde dat onder de dooden zich zijn neef, vader van 6 kinderen, en verscheidene andere familieleden bevonden, en dat hij zelf slechts bij mirakel aan den dood ontsnapte!

Eh wel, zoudt gij het kunnen gelooven, buitenlieden? Bij het verhalen dier droevige gebeurtenis, zou iedereen de tranen in de oogen voelen komen, maar de heeren katholieken vonden het gepast... er eens hartelijk mede te lachen!

Schande over zooveel slechtheid!

Ja, er was er zelfs een die uitriep:

— **Bah! het zijn toch maar socialistische kiezers!**

Wat hartelooze kerels die katholieke tegenwoordigers toch zijn! Geen medelijden voor de weduwe, geen medelijden voor die arme kinderens, die daar weenend naast het verbrande en halt verkoelde lijk hun vaders staan! Wat kan het die heeren schelen of er daar honderde lijken liggen, of er daar honderde slachtoffers van den arbeid vallen! **Zijn zooveel socialistische kiezers te min**, roepen zij juichend en lachend toe!

Oh, die politieke haat! Hoe zeer moet hij den mensch verlagen om hem met zulke misdadige blijdschap te kunnen vervullen.

En gij, landlieden, die het hart op de rechte plaats draagt, die nog voor medelijden vatbaar zijt, gij zult met ons protesteeren tegen zooveel slechtheid, tegen zooveel harteloosheid van wege die katholieke heeren, door als een man te stemmen voor de socialist, die zich alleen het lot der werklieden aantrekken. Weest onbevreesd, de stemming is geheim, niemand kan weten voor wien ge stemt.

Socialisme op den Buiten

In de provincie Luxemburg, eene der negen provinciën van ons land, is een kleine gemeente Avennes genaamd.

Het dorp Avennes bevat 141 familiën. Al de inwoners zijn landbouwers; eenigen hunner zijn er ook kloefkappers bij en patroons en werklieden arbeiden allen in dezelfde barak.

Van socialisme sprekende, in het dorp Avennes gaat 't zooveel te gemakkelijker, omdat het socialisme daar op de zuiverste wijze wordt toegepast.

Avennes bezit niet min dan 103 hectaren grond, die alle 15 jaren bij loting worden toegekend aan hen die het recht hebben op hout kappen. En dit recht om hout te kappen heeft elke persoon die een jaar en een dag in de gemeente woont.

De loten zijn omtrent 68 aren (zes duizend vierkante meter) groot en worden verhuurd aan 8 frank per jaar en per lot, alle belastingen reeds betaald zijnde.

De grond te Avennes behoort daar aan allen en aan niemand. Hij kan aan geen bijzonder verkocht worden. De Avennenaars zijn er gezamenlijk eigenaars van.

Hetzelfde gebeurt er met de bosschen (217 hectaren groot), met het kreupelhout (168 hectaren) en met het harsachtig hout (6 hectaren), zij behooren allen aan de gemeente.

Al het kaphout wordt ten voordeele der gemeente verkocht. Het kaphout bracht verleden jaar 6000 franken op. Daarenboven heeft elke rechthebbende op hout kappen jaarlijks 50 steren brandhout voor niet.

Eh wel, vlaamsche landbouwers, gij die den grond zoo duur pacht, gij die door sommige heeren verboden wordt brandhout in de bosschen te rapen, wat zegt gij er van?

Hebben de boeren in Arvenne het niet beter dan gij?

Behoorden de gronden aan allen, en hunne opbrengst aan hen die ze helpen voortbrengen, zou er zooveel ellende zijn in Vlaanderen?

Neen. Wilt gij een bewijs? Nemen wij bij voorbeeld twee vlaamsche dorpen: Afsné en Bachte Maria-Leerne.

Afsné telt 322 inwoners en uit dit dorp trekken M. De Raedt 2963,97; M. Facon Adolf, 3415,23 en M. de Kerchove d'Exaerde, 2751,19 fr. per jaar als pacht of te samen 9130,39 fr. zonder de anderen te rekenen.

Bachte Maria Leerne telt 1217 inwoners en is 852 hectaren groot. Een heer heel alleen trekt uit dit kleine dorp de jaarlijksche pacht van 26 duizend 728 frank 42 centiem.

Enkele heeren, zonder de andere grondeigenaars te rekenen, trekken uit deze twee dorpen als jaarlijksche pacht meer als de twee gemeenten hebben voor al hare openbare diensten, haar onderwijs, hare wege-

nissen, hare politie, hare arme inwoners te betalen en te ondersteunen.

Afsné betaalt jaarlijks aan den dokter der armen voor verpleging der arme zieken en levering der medicamenten, 50 franken of 1 centiem per inwoner en per jaar.

Bachte Maria-Leerne betaalt voor hetzelfde doel 145 fr. per jaar of nog geene 10 centiem per inwoner en per jaar.

Is het niet schandelijk dat eenige nietsdoende rijken jaarlijks kleine fortuinen aan pacht en rente uit onze vlaamsche dorpen trekken en er voor de verpleging der zieken zoo weinig wordt gedaan?

Behoorden de gronden van Afsné en Bachte Maria Leerne aan de gemeente, gelijk te Arvenne en gelijk het socialisme wil, zou de welstand der boeren niet verhoogd met het bedrag der pacht die zij nu betalen, waarvan zij nooit geen cent wederzien?

Landbouwers, vergelijkt de cijfers in Arvenne met die onzer vlaamsche dorpen en gij zult het socialisme als de redding der arme verdrukte buitenlieden voor uwe oogen zien oprijzen.

In de dagen der slavernij was een krachtig man 5000 fr. waard. Interest gerekend op 5 percent, kostte de slaaf dus aan zijn heer 250 fr. 's jaars, behalve kosten voor voedsel, kleding, woning, geneeskundige behandeling, enz.

Welk arbeider kan thans na aftrok van dit alles zooveel overhouden?

De industriële slavernij is vooral niet minder erg dan de andere.

DE VOORWACHT DER BOEREN

De boeren van Denemarken mogen zich met volle recht aldus noemen.

Denemarken is een landeken, veel min bevolkt dan België, dat in 't noorden van Europa ligt en wier hoofdstad Kopenhagen, 25 à 30 uren expresstrein van Gent (Belgie), is verwijderd.

In een grooten dag rijdens is men er. Zolang de grond aan groote grondebezitters behoorde, waren de boeren er arm, lui en verdrukt. Vele vreemde koopwaren waren door hooge inkomende rechten getroffen.

Uitgenomen de luiheid der boeren, wat onze boeren niet zijn, mag men zeggen dat het oud Denemarken met het tegenwoordig België mag vergeleken worden.

Thans bezitten de boeren slechts het zesde deel van den grond des lands, de pachters, die op weinig uitzonderingen na een groot deel bezitten van den grond die zij bewerken, bezitten de vier zesden en het overige zesde deel is verdeeld onder eenige groote grondeigenaars die een 100 tot 200 hectaren bezitten en onder eenige kasteelheeren.

Honderd vijftig duizend boerenarbeiders zijn eigenaars van het huisje dat zij bewonen en van voldoende grond om er eenige beesten op te kweken.

Het gevolg hiervan is dat Denemarken thans de eerste plaats bekleeft onder de rijkste volkeren der wereld, omdat 's lands fortuin, in vergelijking met het getal inwoners, maar door Engeland overtroffen wordt.

Hieruit blijkt dat het bestaan van groote grondeigenaars de grootste plaag is, die een land kan overkomen.

Maar hoe is die verbetering gekomen? Omdat de boeren zich hun eigen zaken hebben aangetrokken.

In 1849 veroverde het deensche volk het algemeen stemrecht.

Alhoewel zij niettemin geloofden, hebben de deensche boeren niet gewild dat de geestelijkheid zich in de burgerlijke zaken mengde, de staatsbeambten hebben zij dikwijls uit hunnezaken gehouden, en overal, in de kiezingen voor gemeente en Kamer, hebben zij tegen de groote grondeigenaars en voor boerenknechten en boerenpachters gestemd.

Dedeensche boeren hebben de eersten van allen andere boeren gekozen om hen te vertegenwoordigen.

Van 1860 tot 1870 was de leider der liberale partij in den Rijksdag (Deensche Kamer van Volksvertegenwoordigers) een dorpsschoenmaker, die zichzelf had onderwezen, en voor opvolger had hij een dorps-onderwijzer, zoon van hollandscheboeren. Nu bestaat de helft van den Rijksdag uit deensche boeren, waaronder verscheidene boerenknechten behooren.

Zij hebben hoofdzakelijk gestreden tegen de regeering en den koning, die steeds vermeerdering van oorlogsuitgaven eischten en wetten, naideelig voor het volk, wilden doen stemmen.

Door het draineeren der gronden en andere verbeteringen hebben zij den oogst met

een miljoen tonnen (éene ton is duizend kilo) graan en 20 miljoen tonnen wortelplanten vermeerderd.

Toen zij zagen dat de graanteelt te duur kwam, hebben zij hun landbouw veranderd en zich op de veeteelt en de voedingsplanten toegelegd. Thans bezit Denemarken de talrijkste en beste beesten; de veekweek is er bijzonder winstgevend geworden en op wetenschappelijken voet ingericht.

Van over lange jaren hebben zij samenwerkende melkerijen gesticht en in de 1008 dorpen van het land bestaan er 900 zulker melkerijen.

In 1870 voerde Denemarken voor 4 miljoen kilos boter uit naar Engeland; in 1894 35 miljoen kilos, bijna 3 maal zooveel als Frankrijk, dat zijne verzendingen met een vijfde heeft zien verminderen. De deensche boter is wereldberoemd.

Denemarken drijft ook grooten handel in levend en geslacht zwijnenvleesch. In 1880 werd de handel bedreigd, omdat Duitschland den invoer der deersche zwijnen verbood.

De Denen lieten zich niet ontmoedigen. In korten tijd stichtten zij een groot getal samenwerkende slachterijen, rookerijen in zwijnenvleesch, die de helft der deensche zwijnen kunnen slachten en als spek of gerookt vleesch naar Engeland stuurden.

Daarbij verzendt Denemarken nog jaarlijks 100,000 levende zwijnen, zooveel koebeesten en kalveren, 2 miljoen pond ossenvleesch, 14,000 paarden en 160 miljoen eieren zonder te rekenen wat het naar Amerika verzendt.

Het grootste getal samenwerkende maatschappijen is in handen der boeren. Bakkerijen, brouwerijen, bloemmolens, suikerfabrieken, melkerijen, enz. bezitten zij zeer veel en die vermeederen die nog alle dagen.

Schier elk dorp bezit daarbij een samenwerkend verbruikingsgenootschap en de boeren hebben 400 banken gesticht waar zij hun geld neerleggen en die zij met behulp van tusschenpersonen zelven besturen.

Men ziet dat de deensche boer zich zelf gered heeft.

Indien de vlaamsche boeren deden gelijk de deensche, zij zouden dezelfde voordeelen genieten in enkele jaren.

Vlaamsche Boeren!

De socialistische werklieden zijn u voorafgegaan in het stichten van samenwerkende maatschappijen die zij zelven bezitten en besturen.

Volgt dit voorbeeld. Sticht overal melkerijen en andere nuttige instellingen. Onttrekt u aan den invloed der groote grondebezitters en kasteelheeren die op weinige uitzonderingen na u zoo erg pluimen als de fabriekanten de steedsche werklieden pluimen.

Rekent maar op u zelven; daarin alleen ligt uwe redding.

VERKLARING

De katholieken verspreiden op den buiten met duizende bladen waarin zij anders niet doen dan op de socialist schelden.

De brave landlieden verwachten van ons niet dat we op al die leugens en op al dien laster antwoorden.

Immers, de katholieken schelden alleen op de socialist om de aandacht der landwerklieden van hunnen neteligen toestand te trekken.

Terwijl wij hen over de socialist spreken, denken zij, zullen de akkerslaven er niet aan denken dat ze voor 8 of 10 stuivers daags, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat moeten arbeiden, en alzo zullen wij hen nog lang kunnen uitbuiten.

Zij hebben echter zonder den waard gerekend. Want als de landman niet veel zegt, omdat hij weet dat hij zijn kroetje brood zou ontroofd worden en den hongerdood zou moeten sterven, dan denkt hij er niettemin om, en hij weet zeer goed voor wie hij in de toekomstige kiezing voor den Werkrechtssraad zal stemmen.

Het zal toch altijd niet zijn voor de katholieken, die nu al zoolang meester zijn in de Kamer en overal elders, en die nog altijd den boer even arm en ongelukkig laten als vroeger. En dit kan niet anders: Het zijn al rijke menschen, die de arme menschen met verachting bezien, en er slechts op uit zijn ze zooveel mogelijk uit te buiten door hoge pachten en lage loonen.

Die lieden roepen gedurig op de socialist in 't algemeen en op Vooruit in het bijzonder. Eh wel, Vooruit betaalt gemiddeld 40 centiem per uur aan zijne werklieden; zij moeten maar 8 tot 10 uren daags werken en hebben regelmatig gansch het jaar door dit loon, 's winters gelijk 's zomers!

Eh wel, landlieden, zij die u altijd over

ons zulke leugens vertellen, betalen zij zulke loonen?

De socialist zouden willen dat aan alle werklieden, zoo van stad als van buiten, zulke loonen betaald worden. Verstaat ge nu de woede der rijke heeren tegen ons; verstaat ge nu waarom zij ons zoo lasteren: moesten de socialist meester zijn, zij zouden hunne werklieden meer loon moeten betalen, en daarvoor zijn de rijke mannen bevreesd!

En daarom geven ze veel geld aan mannen en aan gazetten om op ons te lasteren!

En vergelijkt nu eens ons blad met al die katholieke blaadjes!

Wij spreken u over uwe rechten, over uwe grieven; wij willen u hooger loon, een beter, gelukkiger bestaan verschaffen. Wij toonen u de middelen om u uit uwen toestand waarin ge zoo armoedig, zoo ellendig leeft, te verheffen! Wij willen u redden. Bij ons vindt ge geene lasteringen, geene leugens.

Zij spreken u alleenlijk over de socialist om er op te lasteren en met het doel uwe aandacht van uwen wanhopenden toestand te trekken.

Maar op hunnen laster zullen we niet antwoorden: de landman is verstandig genoeg om zelf wel de keuze tusschen ons te doen, en die keuze kan niet twijfelachtig zijn: hij zal voor de socialist stemmen, die alleen hem redding zullen brengen.

Hier en Daar

De verzending van graan uit Perzië. — De minister van koophandel heeft eene depeche uit Tehéran ontvangen, meldende dat de perzische regeering den uitvoer van graan verboden heeft.

De kooplieden hebben een uitstel van 50 dagen bekomen.

De landbouwgroep van de Kamer zal tijdens de bespreking van de landbouwbegroting een voorstel neerleggen, om het hulpgeld, voor het toekennen van vergoeding aan eigenaars voor ziekte afgemaakte runderen, van 1,100,000 fr. op 2 miljoen te brengen.

Sprinkhanen. — Volgens de *South American Journal* zijn er uit alle deelen van Uruguay slechte tijdingen gekomen over verwoestingen, door sprinkhanen aangericht.

De tarwe-oogst zou 20 tot 50 per honderd vernield zijn; de mais oogst nog meer. Ook de andere vruchten, groenten, wijnbergen, enz, hebben veel geleden, zoodat de kleine landbouwers en planters in nood verkeerden.

Landlieden, wilt gij verbetering in uw ongelukkig lot brengen, stemt dan allen voor de socialist in de toekomstige kiezing voor den Werkrechtssraad.

De socialist alleen zullen u redding brengen.

Landbouwkrediet. — Een gewichtig wetsontwerp, den landbouw betreffende, is bij 't deensche Folkething Kamer ingediend. Het strekt tot 't oprichten van verenigingen om aan groote en kleine landbouwers bedrijfskapitaal te leenen.

Voor het lidmaatschap betaalt men 2 kronen per stuk vee, welke sommen in een reservefonds gestort worden.

Tegen eene schuldbekentenis kan het lid dan leenen in een jaar: 30 kronen per stuk vee, maar niet meer dan 5000 kronen, tegen hoogstens 4 3/4 per cent rente. Ook mag hij van niet meer dan éene vereniging lid zijn.

Drie maanden na verloop van het jaar moet hij de som hebben terugbetaald; anders kan hij in dat jaar geene nieuwe leening meer sluiten.

De Staat zal 5 miljoen kronen toelage geven aan deze verschillende verenigingen.

Begrepen? — Eene zeer dikke dame klom met moeite in den tram; zij hoorde een heer zachtjes tot zijn gezelschap zeggen: « Tramways zijn niet gemaakt voor olifanten! » Hierop antwoordde zij: « Mijnheer, tramways zijn, evenals de Ark van Noë, bestemd om alle soorten van beesten, zelfs ezels, mee te voeren! — Begrepen, mijnheer! »

Een redmiddel! — Wie het lot zijner vrouw en kinderen, wie de armoede wil verzachten, zal voor de socialist in de toekomstige kiezing stemmen!

Zij alleen zullen wetten ten uwen voordeele weten te doen stemmen!

Eigendomsrecht. — Een metser was verleden zomer naar buiten gewandeld en kwam voorbij een landgoed. Hij vond dat het daarbinnen veel schooner was dan daarbuiten en wandelde de dreef in.

Na eenige stappen te hebben gedaan, komt hij den eigenaar tegen.

— **Wa**

— **Ik**

— **Van**

— **En**

— **Van**

— **En**

— **Die**

— **Als**

— **hij**

— **maar**

— **af,**

— **Patat**

— **jaar**

— **werde**

— **In 159**

— **eerste**

— **Cork.**

— **De**

— **Wree**

— **n reeds**

— **deld; lan**

— **om een h**

— **nu wreke**

— **te stemm**

— **Daarin**

— **Eenig**

— **Op het**

— **3 miljoen**

— **en half.**

— **In 187**

— **nu 120,0**

— **Uit o**

— **bijna een**

— **gemeente**

— **ven, ziek**

— **In de v**

— **der hoofd**

— **En da**

— **gen dat d**

— **aan te tre**

— **Men vi**

— **wanneer**

— **kerijen z**

— **arme zie**

— **nezen wo**

— **Die ka**

— **grootte so**

— **gezegd i**

— **teren.**

— **Voor d**

— **hebben d**

— **Een a**

— **spak de**

— **zijne leer**

— **bij tijds i**

— **gij uwe**

— **heer de s**